

Penmail

Jaargang 14, nr. 1 – Januari 2019

Uitgave : Werkgroep Kinderhandschrift

Redactie: Dick Schermer (dick.schermer@upcmail.nl)

Gratis digitaal kwartaalblad met informatie over kinder- en jeugdhandschrift

Doel en doelgroep

Met deze Penmail willen we mensen met belangstelling voor het schrift van kinderen en jeugdigen regelmatig informeren.

We vermoeden dat er bij meerdere groepen behoefte bestaat aan regelmatige informatie op dit gebied: Stichting Schrijfpedagogische Hulpverlening (SPH), Vereniging voor handschriftontwikkeling (VLSM), Nederlandse Orde van Grafologen (NOG), Landelijke Bond van Remedial Teachers (LBRT), Onderwijsadviesdiensten (schrijfspecialisten), schrijftherapeuten.

Afbakening

Penmail zal zich vooral richten op deze terreinen: Schrijfonderwijs, schrijfmethoden, schrijfmateriaal, schriftontwikkeling, schrijftests, verband tussen handschrift en persoonlijkheid, ofwel pedagogische schriftkunde. Informatie op het gebied van krabbels, tekeningen en kalligrafie valt in principe buiten onze doelstelling.

0-0-0-0-0

Graag willen wij op deze plaats de Penmaillezers hartelijk bedanken, die ons wezen op enkele interessante en actuele artikelen. Zo kunnen we alle Penmailontvangers daarvan op de hoogte brengen.

Neanderthalers konden waarschijnlijk schrijven ...

Dr. Charles Njiokiktjien was zo vriendelijk ons een artikel te sturen over de handmotoriek van Neanderthalers. Onze voorouders van 100.000 jaar geleden, die qua handmotoriek al zouden kunnen schrijven, als het schrift al was uitgevonden.

Het artikel is getiteld: Evidence for precision grasping in Neandertal daily activities, Fotios Alexandros Karakostis, Gerhard Hotz, Vangelis Tourloukis, Katerina Harvatil.

<http://advances.sciencemag.org/> on October 1, 2018

Promotieonderzoek naar handschrift kinderen met Autisme Spectrum Stoornissen (ASS)

Nellie van den Bos voert, namens de Universiteit van Haifa (bekend door dr. Rosenblum) ook onderzoek in Nederland. Daarvoor is een bedrag van € 2.000,- nodig om de kosten te dekken van de aan te schaffen onderzoeksmaterialen .

Een financiële ondersteuning kan haar helpen wetenschappelijke aanbevelingen te doen voor het behandelen van schrijfproblemen bij kinderen met ASS en zich ‘normaal’ ontwikkelende kinderen. Daarnaast zal het onderzoek ook extra licht werpen op het belang van een net handschrift binnen de schoolcontext, door middel van het analyseren van de relatie tussen handschrift en schoolcijfers bij zich ‘normaal’ ontwikkelende kinderen.

Financiële steun zal speciaal bestemd worden voor het bestellen van de juiste materialen voor het Nederlandse onderdeel van het onderzoek bij 2x100 kinderen (leeftijd 10 t/m 14 jaar). Hier is te denken aan het bestellen van de Nederlandse variant van diverse motorische, cognitieve en sensorische testen (Beery-VMI, BRIEF, M-ABC) of het vervoer van onze experimentele apparatuur van Israël naar Nederland. Haar mailadres is: nellievd@live.nl.

Quest over “Slijtend schrift”

In het oktobernummer van Quest staat het wetenswaardige artikel “Slijtend schrift” van Elly Posthumus. Het is in belangrijke mate gebaseerd op een uitvoerig interview met de bekende schrijfdocente drs. Sabine van Everdingen van de Pabo Zwolle. De betekenis van schrijven

wordt steeds duidelijker en wordt door onderzoek bevestigd – het bevordert leren en presteren op school, en daarbuiten, in veel opzichten.
Van harte aanbevolen!

Schrijfmotorische evaluatie met de tablet (door Amy)

Recent werd een studie gepubliceerd waarin Zwitserse onderzoekers een veelbelovende digitale schrijfmotorische evaluatie voorstellen.

In de studie werden de schrijfmotorische prestaties van kinderen met en zonder dysgrafie vergeleken aan de hand van een schrijftaak op een tablet. Het programma werd aangeleerd om de verschillen in normaal en dysgrafisch handschrift te scoren.

Op grond van 53 items kan het programma op de tablet dysgrafisch handschrift herkennen, en dit even accuraat als een therapeut die een gestandaardiseerde test afneemt. De auteurs van het artikel benadrukken dan ook de vele voordelen van de digitale evaluatie. Zo wordt niet enkel de kwantiteit gescoord (woord-spaties, lettervorm, ...) maar wordt eveneens de schrijfkwaliteit opgenomen in de evaluatie (dynamiek van het schrijven, helling van de pen, pendruk,...). De test is bovendien minder subjectief, sneller, goedkoper en is niet verbonden aan een gestandaardiseerde tekst.

Bron: Asselborn, T., Gargot, T., Kidziński, Ł., Johal, W., Cohen, D., Jolly, C., & Dillenbourg, P. (2018). Automated human-level diagnosis of dysgraphia using a consumer tablet. *npj Digital Medicine*, 1, 1-9. [Klik hier](#) om het volledige (Engelstalige) artikel te bekijken.

Platform ontving tot nu toe 483 schrijfvragen ... en geeft een eigen schrijfwartet uit!

Sinds februari 2003 heeft het Platform Handschriftontwikkeling 483 vragen ontvangen op het brede gebied van schrijven en schrijfonderwijs. Het tracht, gratis, steeds binnen twee weken te reageren met suggesties en/of verwijzing, daarbij de onafhankelijkheid in acht nemend.

Benieuwd naar welke vragen er in de loop van 15 jaar gesteld en beantwoord zijn? Ze zijn bij de redactie op te vragen (zie boven).

Voor nadere informatie over het splinternieuwe **schrijfwartet**: platformhso@home.nl.

Nieuwe bundels in de reeks “Over kinderhandschrift ... gesproken”

Bundel 83 (23 artikelen) en 84 (20 artikelen) zijn inmiddels verschenen. Enkele artikelen uit:
Bundel 83:

- Wie schrijft die blijft – nu ook digitaal, Lenno van Dekken (1p.)
- Vingers van iPad generatie zijn niet klaar om te schrijven, zeggen leerkrachten, Simon Brown (3p.)
- Inleiding in de schrijfbewegingstherapie, Sulamith Samuleit & Theresia Sommer (4p.)

Bundel 84:

- Handschriftonderwijs moet een vaste plek krijgen, Tefke van Dijk (2p.)
- Slijtend schrift, Elly Posthumus (4 p.)
- Acht abstracts (4p.)

De bundels zijn in pdf-versie verkrijgbaar, na contact met de redactie en nadat een bedrag van ca. € 5,50 is overgemaakt.

Veel leesplezier en een uitstekend jaar 2019 gewenst!

Dick Schermer /02.01.19